

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIAUS ĮSTAIGA**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
El. p. post@socmin.lt

2019-12-16 Nr. (1.19-2019-945)2-1038

I

**DĖL IŠVADŲ SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO ĮSAKYMO PROJEKTUI
NR. 19-14870 PATEIKIMO**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pateikė suinteresuotoms institucijoms derinti socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymo Nr. A1-141 „Dėl atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau tekste – Projektas) Nr. 19-14870.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su derinamu projektu, teikia žemiau nurodytas pastabas bei pasiūlymus jo tobulinimui:

1. Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 36¹ straipsnio 1 dalyje (nuo 2020-01-01 įsigaliosianti redakcija) nustatyta, kad būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį nustato Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius. Nei šio, nei kitų paminėto įstatymo straipsnių normos nesuteikia teisės kitiems subjektams nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį. Cituoto įstatymo 36¹ straipsnio 1 dalies norma atkartota ir derinamo Projekto 4 punkte.

Remiantis išdėstytu, siūlytina tikslinti Projekto 8 ir 9 punktų formuluotes, patikslinant (ir suderinant su Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo normomis) subjektus, turinčius įgaliojimus nustatyti būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį.

2. Tikslinti Projekto 10 punkto formuluotę, vietoj žodžio „užtikrina“ įrašant žodį „organizuoja“.

3. Tikslinti Projekto 13.1.1 punkto formuluotę, nustatant pareigą VVTAIT atstovams dalyvauti visuose atvejo vadybos posėdžiuose, jeigu atvejo vadybininkas nenusprendžia kitaip.

Šis siūlymas pateiktas vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 37 straipsnio 2 dalies nuostata, pagal kurią „Pradėjus atvejo vadybos procesą, su šeima dirba atvejo vadybininko sudaryta specialistų grupė, kurioje turi pareigą dalyvauti atvejo vadybininko kviečiami Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos ar jos įgalioti teritorinio skyriaus, sveikatos priežiūros, švietimo, socialines paslaugas toje savivaldybėje teikiančių įstaigų, atitinkamų teisėsaugos institucijų atstovai ar kitų sričių specialistai pagal vaiko ir šeimos poreikius“, to paties įstatymo 41 straipsnio 4

dalies nuostata, kad pagalbos planą sudaro atvejo vadybos procese dalyvaujantys specialistai, taip pat Projekto 37 punktu, kuriame nustatyta, kad paslaugų tęstinumo poreikis ir trukmė nustatoma atsižvelgiant į procese dalyvaujančių specialistų siūlymus.

Vaiko teisių apsaugos kontrolierės nuomone, VVTAIT specialistas turėtų būti ne pasyvus, o aktyvus atvejo vadybos proceso dalyvis, prižiūrintis bei vertinantis vaiko teisių užtikrinimo padėtį atvejo vadybos procese. Tarnyba (jos teritoriniai skyriai), nustatę būtinybę vertinti pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikį arba vaiko apsaugos poreikį turi turėti (ir vertinti) informaciją apie atliktą kompleksinės pagalbos vaikui ir (ar) šeimai poreikio vertinimą, pagalbos planą, jame numatytų priemonių įgyvendinimą, šeimos stebėsenos rezultatus, rinkti ir vertinti informaciją apie jos efektyvumą, kad, esant poreikiui, būtų inicijuota pagalbos plano peržiūra. Priešingu atveju, nerenkant ir neanalizuojant tokių duomenų, neaišku kaip praktikoje būtų įgyvendinama Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 50 straipsnio 1 dalies 9 punkte įtvirtinta pareiga rinkti informaciją apie vaiko teisių apsaugos būklę savivaldybėse bei teikti metodinę pagalbą ir siūlymus savivaldybių administracijoms dėl vaiko teisių apsaugos įgyvendinimo tobulinimo, taip pat to paties straipsnio 2 dalies 6 punkte nustatyta teisė ir pareiga kreiptis į savivaldybės administracijos direktorių dėl pagalbos vaikui ir šeimai teikimo tobulinimo.

4. Papildyti Projekto 20.1, 20.4 punktus, nurodant, ar numatytais atvejais atvejo vadybos procesas tęsiamas, ar baigiamas (20.2. 20.3 punktų analogija).

5. Papildyti Projekto 21.1 punktą, nustatant terminą, per kurį atvejo vadybininkas turi perduoti nurodytą informaciją.

6. Papildyti projekto IV skyrių „Atvejo vadybos inicijavimas nesant galimų vaiko teisių pažeidimų“ nuostata, nustatančia pareigą informuoti Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos teritorinį skyrių apie atvejus, kai atvejo vadyba pradama pagal pagalbą vaikams ir (ar) šeimoms organizuojančių ir teikiančių įstaigų, organizacijų prašymus. Įvertinant aplinkybę, kad atvejo vadyba pradama tik nustačius kompleksinės pagalbos poreikį, abejotinas Projekto rengėjų siūlymas į atvejo vadybos procesą neįtraukti VVTAIT teritorinio skyriaus, taip pat jo neinformuoti apie atvejo vadybos inicijavimą.

7. Siūlytina atkreipti dėmesį ir įvertinti Projekto 24 ir 25 punktuose nustatytų terminų tarpusavio dermę (per 5 darbo dienas skiriamas atvejo vadybininkas, kuris turi įvertinti kompleksinės pagalbos šeimai poreikį (24 punktas); jei atvejo vadybininkas nustato, kad reikalinga kompleksinė pagalba – pirmasis atvejo nagrinėjimo posėdis organizuojamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo atvejo vadybininko paskyrimo (25 punktas), tačiau atvejo vadybininkas Aprašo 11 punkte nurodytą informaciją turi surinkti ir atlikti kompleksinės pagalbos poreikio vertinimą ne iki pirmojo atvejo nagrinėjimo posėdžio, o ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo jo paskyrimo).

8. Tikslinti Projekto 43 punkto formuluotę, nustatant vienodus pagalbos plano peržiūrų ir atvejo nagrinėjimo posėdžių organizavimo terminus – pirmą kartą ne vėliau kaip po 30 kalendorinių dienų, paskesnius kartus – ne rečiau kaip kas tris mėnesius arba, esant poreikiui, dažniau.

9. Siūlytina tikslinti Projekto 44.1 punkto formuluotę ir atsisakyti teisinio reguliavimo, kuriuo VVTAIT teritorinis skyrius įpareigotas priimti sprendimą dėl vaiko apsaugos priemonės nutraukimo atvejo nagrinėjimo posėdyje pagal atvejo vadybininko siūlymą.

10. Tobulinti Projekto 58 punkto formuluotę, išbraukiant žodžius „Esant poreikiui bei“, vietoj žodžio „gali“ įrašant žodį „turi“. Taip pat siūlytina įvertinti, ar atskiras atvejo nagrinėjimo posėdžių organizavimas smurto artimoje aplinkoje atvejais turėtų būti siejamas su aukos prašymu (auka gali nežinoti/būti neinformuota apie šią teisę/galimybę).

11. Išbraukti Projekto 62.6 punktą, kadangi vaiko atliekama laisvės atėmimo bausmė nėra ir negali būti pagrindu nutraukti atvejo vadybos procesą (nepilnamečiai, atliekantys laisvės atėmimo bausmę grįžta atostogų į šeimas, jiems leidžiami trumpi išvykimai iš įstaigos, taip pat turi būti pasirengta vaiko grįžimui ir jo reintegracijai ir kt.).

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė